

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 486/2023-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Davidom Vöröšom, Landererova 8, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava III (predtým Okresný súd Bratislava I) v konaní vedenom pod sp. zn. B1-2 K 28/2016 (predtým vedenom pod sp. zn. 2 K 28/2016) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 2 K 28/2016 **boli porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava III sa **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B1-2 K 28/2016 a v konaní vedenom pod sp. zn. 22 NcKR 5/2023 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadost'učinenie v sume **2 000 eur**, ktoré jej **je** Mestský súd Bratislava III **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava III **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **442,38 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevychováje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 486/2023 z 28. septembra 2023 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky, doručенú elektronickou formou 6. júla 2023, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava III [predtým Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“)] v konaní vedenom pod sp. zn. B1-2 K 28/2016 [predtým vedenom pod sp. zn. 2 K 28/2016 (ďalej len „napadnuté konanie“)], pričom pasívne legitimovaný subjekt označila samotná sťažovateľka s prihliadnutím na časové hľadisko a tzv. reformu súdnej mapy v Slovenskej republike. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 9 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že správca konkurznej podstaty podal proti sťažovateľke 3. mája 2017 žalobu, ktorou sa od nej domáha zaplatenia zmluvnej pokuty za porušenie povinnosti štatutárneho orgánu podať návrh na vyhlásenie konkurzu obchodnej spoločnosti. Okresný súd sťažovateľku na vyjadrenie k podanej žalobe vyzval písomnosťou z 19. decembra 2017 (doručenou 3. januára 2018, pozn.), na ktorú sťažovateľka reagovala vyjadrením predloženým okresnému súdu 16. januára 2018. Podľa sťažovateľky zostal okresný súd v napadnutom konaní ďalej nečinný, vo veci neuskutočnil žiadny úkon smerujúci k prejednaniu veci a ku dňu podania ústavnej sťažnosti o podanej žalobe nerozhodol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Podľa sťažovateľky prejednávajúca vec nie je právne a skutkovo zložitá, v napadnutom konaní vystupovala aktívne a za dôvod vzniku prietáhov považuje nečinnosť a neefektívny postup okresného súdu. Na podklade uvedeného a trvajúceho pocitu právnej neistoty odôvodnila zásah do svojich namietaných práv, ako aj nároky uplatnené v petite ústavnej sťažnosti.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

4. K ústavnej sťažnosti sa vyjadrila predsedníčka okresného súdu, podľa ktorej právna vec sťažovateľky bola okresnému súdu doručená 18. mája 2016, k prietahom prispeli opakované zmeny v osobe zákonného sudcu (3. november 2016, 12. jún 2019, 16. jún 2020, 4. august 2020, 26. máj 2021 a 19. júl 2022, pozn.), pričom akcentovala početnosť rozhodovanej agendy súčasnej zákonnej sudkyne (nevybavených 900 konkurzných vecí a 2 400 vecí obchodného registra, pozn.), ktorá dala 13. októbra 2023 pokyn na vylúčenie sťažovateľkinej veci na samostatné konanie (t. č. vedené pod sp. zn. 22 NcKR 5/2023, pozn.), v rovnaký deň uznesením umožnila žalovanému (sťažovateľke, pozn.) vyjadriť sa k vyjadreniu žalobcu zo 16. marca 2018 a následne v napadnutom konaní uskutoční ďalšie procesné úkony. V závere predsedníčka okresného súdu rozporovala výšku

žiadaného primeraného finančného zadost'učinenia a ústavný súd požiadala, aby pri svojom rozhodovaní zohľadnil existenciu nadmerného pracovného zaťaženia, ako aj postup sťažovateľky, ktorá pred podaním ústavnej sťažnosti okresný súd na zbytočné priet'ahy neupozornila.

III.2. Replika sťažovateľky:

5. Podľa sťažovateľky vyjadrenie okresného súdu potvrdzuje existenciu zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní a pritom vyslovila presvedčenie, že replika žalobcu jej bola zo strany okresného súdu zaslaná až v dôsledku podania ústavnej sťažnosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

7. Pred samotným ústavnoprávnym prieskumom ústavný súd pripomína prechod výkonu súdnictva v sťažovateľkinej veci (§ 18n zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v platnom znení) na Mestský súd Bratislava III, čím sa v dôsledku zmeny pasívne legitimovaného subjektu a spisovej značky konania implikuje potreba úpravy enunciátu, tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu (bližšie aj body 14 a 16 tohto nálezu, pozn.).

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

9. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Frydlender v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00) zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

10. Predmetom napadnutého konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. B1-2 K 28/2016 je konkurzné konanie a následne vyhlásený konkurz na majetok dlžníka, obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], v rámci ktorého sa správca konkurznej podstaty žalobou doručenou okresnému súdu 3. mája 2017 od sťažovateľky domáha zaplataenia zmluvnej pokuty, a to z titulu porušenia jej povinnosti ako štatutárneho orgánu dlžníka

(úpadcu) podať návrh na vyhlásenie konkurzu včas (§ 11 ods. 2 zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení). Z hľadiska povahy veci tak ústavný súd rezultuje, že namietané konanie nie je právne ani skutkovo zložité, keďže konkurzné konania, ako aj konania o posúdení nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty predstavujú štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, a antagonistické tvrdenie nevyplýva ani z vyjadrenia samotného okresného súdu. V správaní sťažovateľky nezistil skutočnosti, ktoré by negatívne vplývali na celkovú dĺžku napadnutého konania, aj keď možno čiastočne prisvedčiť tvrdeniu okresného súdu, že sťažovateľka pred podaním ústavnej sťažnosti okresný súd na jeho nečinnosť neupozornila. Aj v tomto prípade však vychádzal z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva [rozsudky vo veciach Ištván a Ištvánová v. Slovenská republika z 12. 6. 2012, sťažnosť č. 30189/07 a Komanický v. Slovenská republika (č. 6) z 12. 6. 2012, sťažnosť č. 40437/07], v súlade s ktorou sťažnosť na prietahy v konaní adresovaná predsedovi okresného súdu nie je považovaná za účinný prostriedok nápravy sťažovateľkou namietaných práv.

11. Bez potreby podrobných analýz je pre ústavný súd podstatné, že po podaní repliky správcu konkurznej podstaty k vyjadreniu sťažovateľky k podanej žalobe (replika doručená okresnému súdu 16. marca 2018, pozn.) zostal okresný súd v napadnutom konaní absolútne nečinný a vyjadrenie správcu na účel zabezpečenia dupliky sťažovateľke expedoval až na základe uznesenia č. k. B1-2 K 28/2016-316 z 13. októbra 2023, t. j. po viac ako piatich rokoch od jej doručenia. Predmetné má za následok absenciu meritórneho rozhodnutia v tejto časti namietaného konania. Zároveň okresný súd nerozhodol ani o jednotlivých návrhoch postupníka, [REDACTED] (návrhy doručené 6. marca 2018, 28. marca 2019, 16. augusta 2019, 26. augusta 2019, 5. marca 2020, pozn.), na jeho vstup do napadnutého konania, a to namiesto niektorých z doterajších veriteľov úpadcu.

12. Pokiaľ ide o obranu okresného súdu, že na celkovú dĺžku napadnutého konania mala vplyv enormná pracovná zaťaženosť súdu (bod 4 tohto nálezu, pozn.), predmetné tvrdenie je síce možné vnímať ako objektívne, na strane druhej ústavný súd dáva do pozornosti, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezavajú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (I. ÚS 3/2020, I. ÚS 363/2020). Prednesené tvrdenia okresného súdu preto nebolo možné akceptovať. Porovnateľnú optiku je nutné aplikovať aj na tvrdenia o personálnych zmenách, pretože zmena osoby zákonného sudcu sa síce prirodzene spája s nutnosťou nastudovania si veci novým sudcom, na strane druhej viacnásobná zmena osoby zákonného sudcu v súdnom konaní nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (m. m. I. ÚS 508/2015, I. ÚS 527/2015, I. ÚS 343/2021). Jedným dychom však ústavný súd dodáva, že prednostne by malo byť v záujme Slovenskej republiky a zodpovedných orgánov verejnej moci, aby nepriaznivý stav výkonu súdnej moci reflektovali a svoju činnosť koncentrovali na prijatie opatrení, ktoré by vo svojom výsledku implikovali stav náležitého poskytnutia ochrany namietaným právam, pretože v prípade nedostatku zákonných sudcov a iných zamestnancov súdu nie je možné reálne očakávať, že všeobecný súd (aj pri maximálne sústredenom úsilí, pozn.)

zabezpečí taký priebeh konaní, v ktorých nebude dochádzať k zbytočným priet'ahom. Navyše, v právnom štáte nie je želateľný stav, aby nedostatočné personálne obsadenie orgánu súdnej moci viedlo k ďalšiemu porušeniu práv fyzických a právnických osôb, okrem už tých, ktorých ochrany sa v konaní pred všeobecným súdom domáhajú.

13. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné priet'ahy, ktorými došlo k porušeniu namietaných práv s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

14. Reflektujúc procesný postup okresného súdu, keď zákonná sudkyňa dala 13. októbra 2023 pokyn, aby žaloba správcu konkurznej podstaty proti s'ťažovateľke bola vylúčená na samostatné konanie (bod 4 tohto nálezu, pozn.), ktoré bolo 17. októbra 2023 zapísané do súdneho registra a je vedené pod sp. zn. 22 NcKR 5/2023, odôvodňuje sa potreba osobitne zohľadniť predmet napadnutého konania, a to v spojení so s'ťažnostným návrhom a eventuálnym príkazom adresovaným okresnému súdu na ďalšie konanie.

15. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že jeho viazanosť návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti najmä petitom, teda tou časťou ústavnej s'ťažnosti, v ktorej s'ťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Takto vymedzený rozsah prieskumu ústavného súdu môže byť vo výnimočných okolnostiach modifikovaný (zvyčajne rozšírený) dôvodmi ústavnej s'ťažnosti (tak ako to *expressis verbis* vyplýva z § 45 zákona o ústavnom súde, pozn.), z ktorých ale musí zrozumiteľne vyplývať nespochybniteľný záujem s'ťažovateľa podrobiť ústavnoprávnenému prieskumu konkrétne a adresne vymedzené rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah (vymedzený predmetom, subjektom a inými, najmä časovými súvislosťami), na čo musí nevyhnutne vecne nadväzovať aj pregnantná súvz'ťažná ústavnoprávna argumentácia s'ťažovateľa. Jedine za kumulatívneho splnenia týchto podmienok je tak potom možné prekročiť petit ústavnej s'ťažnosti pri rešpektovaní ontologickej podstaty tohto ústavného inštitútu, potierajúc pritom prehnanú ústavnoprávnu solemnitú, ktorej dôsledky by mohli ohroziť materiálnu ochranu s'ťažovateľových základných práv a slobôd (I. ÚS 514/2020, č. 84/2020 ZNaU).

16. S'ťažnostná narácia, keď s'ťažovateľka síce zdôrazňuje porušenie namietaných práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní, avšak svoju argumentáciu takmer striktne spája len so žalobou správcu konkurznej podstaty (bod 2 tohto nálezu, pozn.), zahŕňa logický záver, že s'ťažovateľka rozporuje najmä postup súdu pri rozhodovaní o podanej žalobe. Preto aj keď v súčasnosti prebiehajú dve samostatné konania (konkurzné konanie vedené pod sp. zn. B1-2 K 28/2016 a konanie o žalobe správcu na zaplatenie zmluvnej pokuty vedené pod sp. zn. 22 NcKR 5/2023, pozn.), rozhodným pre ústavný súd bolo, že v čase podania ústavnej s'ťažnosti išlo o jedno spoločné konanie (body 4 a 14 tohto nálezu, pozn.). Na účel poskytnutia náležitej ústavnoprávnej ochrany namietaným právam s'ťažovateľky ústavný súd v korelácii uvedeného a absencie právoplatného skončenia prejednávanych vecí prikázal Mestskému súdu Bratislava III konať bez zbytočných priet'ahov v oboch konaniach (bod 2 výroku tohto nálezu).

17. Sťažovateľka sa domáha, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadostúčinenie v sume 9 000 eur. Vzhľadom na konštatovanú nečinnosť okresného súdu, uložený príkaz konať, berúc do úvahy všetky okolnosti prípadu, majúce na pamäti, že cieľom priznania finančného zadostúčinenia je zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal sťažovateľke primerané finančné zadostúčinenie v sume 2 000 eur a vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel (body 3 a 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

18. Ústavný súd sťažovateľke podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal náhradu trov právneho zastúpenia (bod 4 výroku tohto nálezu) za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2023 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 208,67 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 12,52 eur, t. j. spolu 442,38 eur (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov). Repliku sťažovateľky nevyhodnotil ako podanie relevantné pre jeho rozhodnutie, a preto zaň sťažovateľke náhradu trov nepriznal (bod 5 výroku tohto nálezu). Zároveň dáva do pozornosti, že § 73 zákona o ústavnom súde svojou štruktúrou (vzťah ods. 1 a 3) právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom nestavia do nárokovateľnej polohy (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 238/2021).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. novembra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu